

Unelmasta totta AMERIKAN-VILLASSA

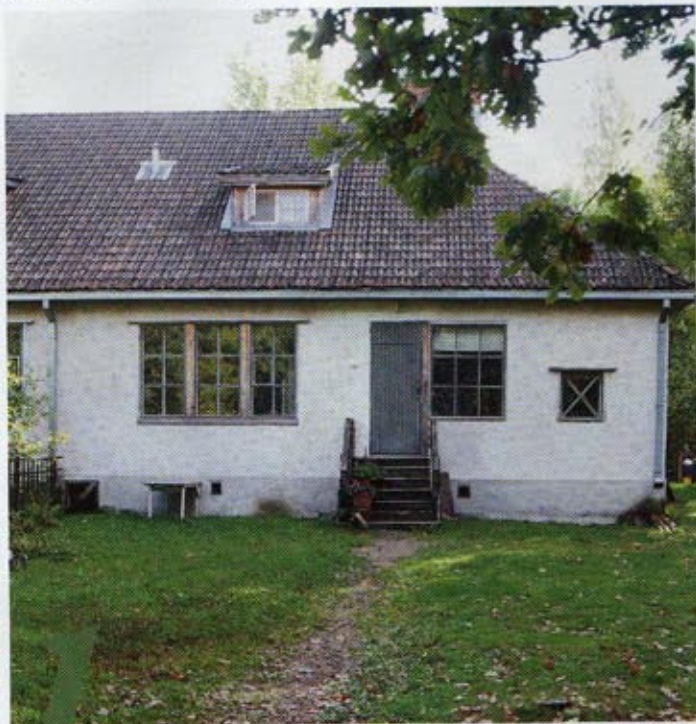

Keittiön seinä on hienostuneen vihreä. Ikean klaffipöydän toinen pääty pyöristettiin ja pöytä maalattiin. Sofie teki sivustavedettävän puusohvan tätinsä luona näkemänsä sohvan mallilla. Hän suunnitteli ja maalasi myös ruutulattian.

Artenomi Sofie Nordman ja hänen miehensä Janne Romo kunnostivat perheelleen kodin 1920-luvulla rakennettuun Amerikan-villaan Billnäsiin. Taitavan ja luovan parin kodista ei puutu värejä eikä mielikuvitusta.

► Keittiön toiselle sivulle rakennettiin ikkunan alle laatikkopenkki. Tammihyllykkö on Sofien piirtämä ja hänen isänsä Stigin tekemä. Oikealla on Jyskistä ostettu mäntylaatikosto, joka maalattiin keittiön kalusteväriillä, murretulla harmaansinisellä. Omatekoisesta naulakosta riippuu itse tehty kangaskassi.

▼ Arkkitehti Max Frelanderin suunnittelemat talot rakennettiin 1920-luvulla Billnäsin ruukin työntekijöille. Niitä alettiin kansan suussa kutsumaan kokonsa takia Amerikan-villoiksi. Työläistalojen rypystä on jäljellä remontoituna viisi taloa. Aikansa tyyppitalolla on oma, mieleen jäävä ja tunnistettava tyylinsä.

K

un Billnäsin ruukin työläisten talot, Amerikan-villat, tulivat myyntiin, ne myytiin kuin siat säkissä. Ensi käynnille ei ollut saatavilla avaimia. Pitkään tyhjinä seisleet talot myytiin pilkkahinnalla mutta sillä ehdolla, että ostaja korjaa talon asuttavaksi.

Sofie Nordman ja miehensä Janne Romo lähtivät leikkiin mukaan sen suurempia miettimättä. Sofien isä, hopeaseppä Stig Nordman, oli neljätoista vuotta sitten johtanut Amerikan-villojen pelastusoperaatiota. Hän oli pitkään mielessään harmitellut sitä, että hyvät talot ränsistyivät paikalleen.

Nimitys kansan suusta

Amerikan villat rakennettiin 1900-luvun alkuneljänneksellä kipeään tarpeeseen, sillä Billnäsin ruukki tarvitsi jatkuvasti lisää asuntoja työntekijöilleen. Arkkitehti Max Frelanderin suunnittelemat, suomalaisittain tilavat talot valmistuivat vuonna 1924.

Kansan suussa taloja ruvettiin kutsumaan Amerikan-villoiksi. Tosi asiassa talojen tyyliunta, liioitellun korkeat kattorakenteet ja koristeelliset ristikkoikkunat muistuttavat jugendin ihanteita ja vievät ajatukset Englannin ja Pohjois-Euroopan aikalaistaloihin.

► Valoisa keittiö on tilava, peräti kahdeksan metriä leveä. Ikkunoiden väliin saatiin sopiva paikka astiakaapistoille. Umpipuiset, 60-luvun kaapit otettiin talteen peruskorjattavasta talosta, kunnostettiin ja maalattiin. Ovista poistettiin valkoiset bakeliittivetimet, ja näin ovet päivitettiin tähän aikaan.

Remontissa *talon tilajakoa* ei muutettu. Suurin työ oli ikkunoissa: talossa on kaikkiaan *224 ikkunarunoutua!*

Pönttöuunit pitävät alakerran lämpimänä, ja pahimmilla pakasilla auttavat sähköpatterit. Olohuoneesta aukeaa ovi työhuoneeseen.

Kahden perheen asunto

Sofien ja Jannen ostamassa kahden kerroksen asunnossa oli kaikkea pareittain. Talon puolikas oli sekin alun perin jaettu vielä kahden perheen asunnoiksi. Ylhäällä ei ollut asuintiloja, vaan avoin ja kylmä vintti.

Yhdessä piirrettiin remonttisuunnitelma niin, ettei talon tilajakoa juuri muutettu. Vintti päätettiin eristää ja vallata asumiseen. Näin asuinpinta-alaa saatiin noin 170 neliötä.

Ikkunoissa kovin työ

Remontissa edettiin ajan kanssa. Ammattimiehet tekivät seinä- ja lattiaremontin. Kaiken muun mahdollisen Sofie ja Janne tekivät omin voimin vähitellen. Perheellä oli onni matkassa, sillä talon rakenteet olivat säilyneet ehjinä ja katto suojannut rakenteita sateelta.

Ikkunoiden kunnostus oli remontin työläin yksittäinen vaihe. Kauniista, alkuperäisistä ikkunoista irrotettiin varovasti ehjinä säilyneet, puhalletut lasit. Ikkunapuitteet korjattiin, puhdistettiin, lasitettiin ja lopuksi maalattiin.

◀ Olohuoneessa on portaikon seinää vasten sohva ja sohvapöytänä puuarkku, Alkon vanha kuljetuslaatikko. Seinällä on grafiikkaa ja lukulamppuna Sofien ja hänen isänsä Stig Nordmanin yhdessä Fiskarsin kesänäyttelyyn suunnittelema ja toteuttama hissivalaisin.

▼ Olohuoneessa on ikkunan alla kaunis, matala viilupintainen senkki. Vanha nojatuoli verhoiltiin punaisella kankaalla. Molemmat kalusteet ovat kirpputori löytöjä.

Talossa on kaikkiaan 224 ikkunaruuua, joihin onneksi saatiin paikkalasia naapurin kerrostalon vaihtoikkunoista.

Arkkitehdin nerokas keksintö

Sisällä laualattiat kunnostettiin ja pönttöuunien kuoret uusittiin. Puulämmityksen rinnalle asennettiin sähkölämmitys.

Talo eristettiin ekologisesti puhallusvillalla. Arkkitehti oli aikanaan nerokkaasti ideoinut, että ilmakerros seinän ja sisäseinän välissä pitää rakennuksen lämpimänä. Ongelmana vain on, että pienikin reikä pilaa koko jutun ja talo pitää eristää uudelleen.

◀ Työhuoneen työpöytänä on pirtinpöytä, joka rakennettiin aikanaan Sofien äidin isoisälle. Tarina kertoo, että pöytä tehtiin kirkon lattialaudoista. Seinällä on printtejä vasta suunnitelluista kangasmalleista.

Runsaasti säilytystilaa

Alas sijoitettiin tilava, lähes talon päädyn mittainen keittiö ja sen viereen halli. Toiselle sivulle tuli työhuone Sofielle. Lapset, Björn, 7, ja Sonja, 8, saivat kumpikin keittiön sivuilta omat huoneensa. Olohuone sijoitettiin portaikoiden juureen pihan puolelle.

Yläkerrasta tuli aikuisten valtakunta. Tilanjakajana on komea muuri. Toisella laidalla on vuode, toisella puolella yläkerran pikkuoloahuone.

Ylös saatiin säilytystilaa runsaasti sillä katon harja on korkealla. Molemmille sivuseinille rakennettiin uudet pikkuikkunat.

Mielikuvitus valloilleen

Sisustusvaiheessa Sofie päästi mielikuvituksensa ja taitonsa valloilleen. Hän on koulutukseltaan tekstiilipuolen artonomi, ja hänellä on myös puusepän peruskoulutus. Näin

monipuolinen taitaja sai kokeilla ideoitaan oman kodin kunnostuksessa. Myös Janne on taitava käsistään.

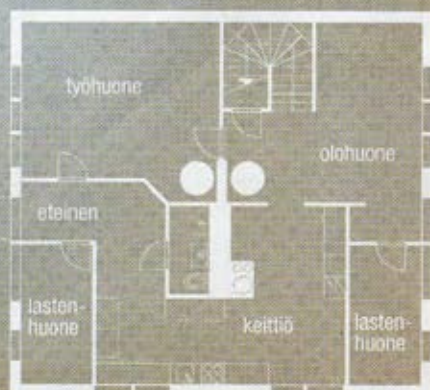
Maalattu ruutulattia oli ollut pitkään haavelistan ykkösenä. Keittiön lattia oli kuin tehty tarkoitukseen. Ensin lautapinta maalattiin vaaleaksi. Sitten Sofie piirsi lattiaan viivoittimen avulla ruudukon ja teippasi maalarinteipillä ruutujen ulkolaidat. Sisäosat maalattiin tummanharmaiksi.

– Lopputulos on kaunis, mutta voin kertoa, että ruudukon maalaaminen oli tosi työstä, Sofie muistelee.

Keittiökaapit kuin palapeli

Keittiön kaapit rakennettiin uudesta ja vanhasta, ostetusta ja omatekoisesta. Kokonaisuus saatiin yhtenäiseksi sinisellä maalipinnalla.

Keittiön puusohvan Sofie valmisti tädil- ▶

► Yläkerran olohuoneessa on Sofien päälystämät vanhat nojatuolit ja tarjotinpöytä Ikeasta. Sofie teki päätyyn kirjahyllyt yhdessä isänsä kanssa.

◀ Yläkerran kattopalkit uusittiin ja avoimeen huoneeseen tehtiin lautalattia. Seinälle parivuoteen viereen rakennettiin kirjahyllyt sivutukipuitten väliin.

Vanhan talon pehmeään tunnelmaan on aina helppo ihastua uudelleen

lään näkemänsä mallin mukaan. Lasivitriini syntyi remonttijätteistä.

– Talon vintiltä löytyi pari vanhaa ruutuikkunaa, joiden helat viittaavat 1800-lukuun. Puuseppä valmisti mittojen mukaan kaapille rungon, itse lasitin ruudut ja asensin ikkunat kaapin oviksi, Sofien kertoo.

Jokaisen huoneeseen oma väri

Väreillä on aina ollut keskeinen osa Sofie Nordmanin tekemisissä. Aivan sama, käsittelekö hän puuta vai tekstiilejä, onko ky-

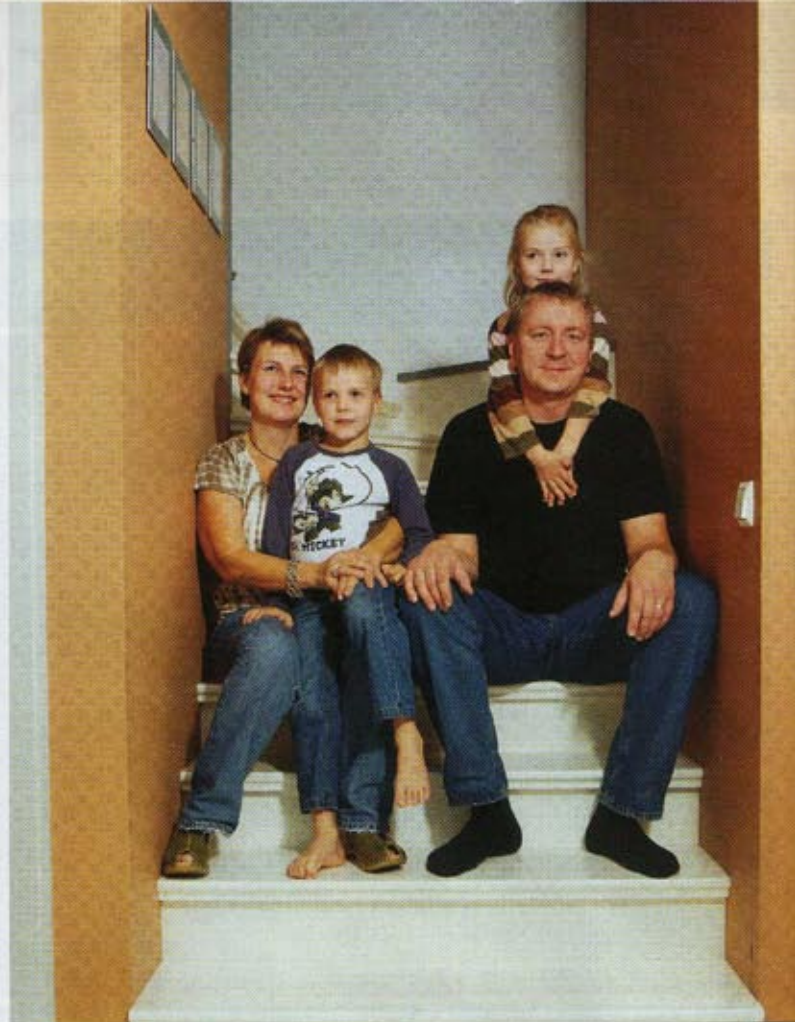
seessä mainosgrafiikka tai jokin suunnittelutyö. Kodissa yhdessä tehty värisuunnittelu viimeisteli talon sisustuksen.

Alakerran huoneisiin tapetoitiin jokaiseen oma värinsä, joka valittiin yhdestä Boråsin tapettikirjasta. Keittiöstä tuli vihreä, olohuoneesta keltainen. Björnin huoneessa on punainen lattia ja tummansiniset seinät. Sonjalla on huoneessaan hentoa vaalean keltaista. Yläkerta on valoisan valkea.

Vuosien asumisen jälkeen Janne ja Sofie

ihastuvat kotiinsa aina uudestaan. Valkoisiksi maalatut puitteet ja puupeiliovet piirtävät taloon aistikkaan tunnelman. Suuret ikkunat muistuttavat menneen ajan yläluokan huvioloista.

– En viitsi edes kuvitella millaista olisi asua uudessa talossa tai kerrostalossa. Talvella puita kantaessa saattaa mielessä käväistä kerettiläinen ajatus, mutta se pyyhkiytyy taivaan tuuliin kun pönttöuunissa rätisee elävä tuli ja keittiön hella levittää ympärilleen suloista lämpöä, Sofie sanoo. □

▲ Sofie Nordman, Björn, Sonja ja Janne Romo asuvat mukavasti puutarhatontin ympäröimässä Amerikan villassa Billnäsissä. Portaikko tapetoitiin terrakotan väriin kuten olohuone. Päättyseinä on valkoinen kuten koko yläkerta.

▲ Sonjan sängyn yläpuolelle tehtiin julisteet kukka-aiheisista postikorteista. Kuvat skannattiin, suurennettiin ja tulostettiin. Amerikan-villan tunnistaa kauniisti työstetystä vinoruutuikkunasta.

► Lasitiiliseinä erottaa toisistaan yläkerran vessan ja kylpyhuoneen. Suihkutila laatoitettiin Välimerenvihreäksi.

